

Jesper Tang Nielsens prædiken 17. søndag efter trinitatis

Taler

Jesper Tang Nielsen
Valgmenighedspræst

Dato

27. september 2026

Sted

Vartov Kirke, København

Omstændigheder**Prædikentekst**

Markusevangeliet kapitel 2, vers 14-22

Salmer

DDS: 3 – 436 – 289 – 492 – 466 – 730

1 Af personerne i dagens tekst er vi i dag samlet om Jesus. Uden ham ville verden have været ganske anderledes og mange mennesker havde været ganske anderledes. Mange af de ting, som vi tager for givet, ville man ikke have kendt til. Mange af de mennesker, som man kender, ville man ikke have kendt.

5 Men Johannes Døberen er ikke en af dem. Han ville naturligvis ikke have været lige så kendt, som han faktisk er. Man ville ikke have fejret Skt. Hans dag som en dag til minde om ham. Man ville næppe heller have talt om at få serveret et hoved på et fad, som man gør. Johannes Døberen ville have været kendt i dag
10 uden Jesus, selv om han er blevet til meget mere, end han selv kunne gøre sig til på grund af Jesus.

Johannes Døberen er faktisk historisk set bedre bevidnet end Jesus. Om ham har man samtidige kilder, som ikke er skrevet ud fra en bestemt tro ligesom kilderne
15 til Jesu liv. Den jødiske historiker Josefus nævner Johannes Døberen i sin redegørelse for det jødiske folks historie. Derfra kender man ham helt uden om Jesus og kristendommen.

Josefus fortæller, at Johannes blev henrettet af kong Herodes. Kongen var bange
20 for, at den opbakning, Johannes nød blandt folket, skulle føre til oprør. I øvrigt var Johannes en god mand, siger Josefus, der opfordrede til dyd, retfærdighed og fromhed og neddyppede folk i Jordan-floden som en slags renselse.

25 Historikerne er rimeligt enige om, at Johannes Døberen har været en slags dommedagsprofet. Han har på et tidspunkt i første halvdel af det første århundrede fået tilslutning til sin forkyndelse om, at Guds dom stod nær, og folket skulle omvende sig. Formentlig har han forestillet sig, at jøderne var kommet på afveje. De havde forladt deres Gud og fulgte ikke hans lov. Nu
30 skulle de vende om og vende tilbage til deres Gud inden dommedag. Hans dåb i Jordan har været et symbolsk udtryk for, at man har omvendt sig og forladt sit gamle, syndige liv.

Johannes Døberen er således helt og aldeles inden for den antikke jødedom som
35 andre profeter og prædikanter. Derfor er det også helt rimeligt at forestille sig, at han har fastet ligesom andre fromme jøder, og hans tilhængere har fastet sammen med ham. Præcist som evangelieteksten lader vide.

Historikerne er også enige om, at Jesus på et tidspunkt omkring år 30 har været i
40 kontakt med Johannes Døberen. Det er ganske vist kun de kristne evangelier, der beskriver det, men de fleste antager, at der ikke blot har været kontakt, men at Jesus også har gennemgået den renselsedåb, som Johannes Døberen praktiserede. Men hvad er der så sket? Der er ingen tvivl om, at Jesus på et tidspunkt er gået sine egne veje. Måske i forbindelse med at Johannes er blevet
45 fængslet, sådan som det fremgår af de fleste evangelier. Men hvordan skal man forstå forholdet mellem Johannes og Jesus?

Evangelisten Markus kommer med et bud. Det skal forstås som forholdet mellem forjættelse og opfyldelse eller mellem løfte og indfrielse. Han finder et
50 forslag i de gammeltestamentlige profetier om en, der skal komme som frelser for Israel. De traditioner bruger han i sit evangelium, når han skriver, at Johannes forkyndte om, at der skulle komme en efter ham, der var større end ham. Ja, Johannes var end ikke værdig til at løse sandalremmen på ham, der skulle komme. Så opstår der et tydeligt forhold mellem dem. Johannes er
55 forløberen, der forventer og forbereder Jesu komme. Jesus er forventningernes og forberedelsernes fuldbringelse.

Men Jesus har ikke blot indfriet Johannes Døberens forkyndelse. Han har brudt med den. Eller han har opfyldt den på en måde, som sprænger dens rammer.
60 Sådan hører vi om det i Markusevangeliet. Jesus forkynder ikke, at Guds dom er forestående. Han forkynder, at gudsriget er kommet nær. Og han henvender sig ikke bare til jøder og opfordrer dem til at rette op på deres livsførelse. Han

opsøger selv de marginaliserede og udstødte blandt dem, når han tager kontakt
65 til toldere og syndere. For ham er det navnlig dem, der har brug for at høre
evangeliet om gudsrigets snarlige komme, som han siger i teksten i dag. Han
bliver ikke inden for Det Gamle Testaments rammer eller Johannes Døberens
forestillinger. Han faster ikke. Han fester. Billedligt talt kan han ikke rummes
inden for de gamle former. Han sprænger dem. Han kan ikke lappe på gamle
70 opfattelser. Han river det gamle i stykker.

Hvis forholdet mellem Johannes og Jesus er som forventning og opfyldelse, som
løfte og indfrielse, så er det på den måde, at opfyldelsen sprænger forventningen,
indfrielsen river løftet itu. Opfyldelsen og indfrielsen overgår det, man kunne
75 forvente og love. Fuldendelsen er andet og mere end håbet. Johannes Døberen
kommer til at være forløber for den, som han ikke kunne leve op til. Den, som
han ikke kunne forudse, for Jesus var meget mere, end Johannes kunne tænke
sig. Sådan fremstiller Markus det.

80 For Jesus er mere end nogen kan tænke sig. Som Johannes Døberen er bestemt
af sin samtid og sammenhæng, så hans ideer forblev helt inden for hans egen
horisont; således er alt, hvad vi har at sige om Jesus, helt bestemt af vores egne
forestillinger og opfattelser, af vores erfaringer og viden. Alt, hvad vi har prøvet,
lært og læst, kan vi bruge til at gøre os ideer om ham, om hvad han var, hvad han
85 kan, og hvad han skal. Men det vil altid være vores tanker, som vi forsøger at få
ham til at passe ind i.

På samme måde gælder det, når vi siger, at Jesus er kærlighed, barmhjertighed og
medlidenhed. Det er alle vores begreber. Ligesom vores ønsker om liv, frelse og
90 forsoning er vores ønsker. Hver gang vi overfører dem på Jesus, er det en måde
at få ham til at passe ind i vores idealer og få ham til leve op til vores værdier. Alt
sammen er det en måde, hvorpå vi forsøger at få magt og kontrol. Ligesom i
evangelieteksten, hvor de skriftkløge blandt farisæerne mener, at Jesus skal holde
sig for god til at omgå toldere og syndere. Ligesom nogle andre mener, at han
95 burde faste ligesom Johannes Døberens disciple faster. Ligesom enhver mener,
at han skal leve op til deres forestillinger og forventninger og indfri det, som de
ønsker sig.

Men det er som gamle vinsække og slidte klædninger. Det kan ikke holde til det
100 nye. Uanset hvor sofistikerede vores begreber er, uanset hvor nuancerede vores
forestillinger er, uanset hvor gennemtænkte vores ideer er, er de begrænset af

vores evner og indskrænket af vores muligheder. De begrænsninger sprænger
Jesus og river vores indskrænkninger itu. Hans opfyldelse og fuldendelse
105 overskrider og overgår forventningerne og forhåbningerne. Ja, det overskrider
og overgår al vores forståelse.

Derfor kan vi ikke fuldt ud forklare, hvem Jesus var, eller hvad han gjorde.
Ligesom vi ikke fuldt ud kan forstå, hvem Jesus er, og hvad han gør. Kunne vi
110 det, ville han og hans betydning være formindsket af vores muligheder for at
forklare og af vores evner til at forstå. I stedet må vi tro, at han er mere end vores
forventninger og forhåbninger. At han sprænger vores evner og muligheder og
river vores idealer og værdier itu, så han altid er andet og mere, end vi kan tænke
os til. For mine ønsker er mine. De siger noget om, hvem jeg er, ikke hvem Jesus
115 er. Han er andet og mere end jeg er.

Derfor kan troen på ham gøre, at jeg er elsket, selv om jeg er uelskelig. At jeg har
håb, selv om jeg er håbløs. At jeg kan møde tro, selv om jeg er troløs. At jeg ikke
er fortabt, selv når jeg har tabt alt. At der er lys, selv om jeg er i mørket. At der er
120 liv, selv om jeg er død.

Vi kan ikke selv stå inde for det, for det sprænger alt, hvad vi kan forstå og
forklare. Vi kan bare modtage det, når det skænkes os i troen, af ham, om hvem
vi er samlet i dag.

125

Kilde

Manuskript taget fra kvvv.dk med tilladelse fra udgiver.

130

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

17. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

135

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jesper-tang-nielsens-praediken-17-sondag-efter-trinitatis>

140